

Ruhun ispatı yapılır mı?

Hasan Bey: “Ruhun ispatı yapılabilir mi?”

Ruh, pozitif bir alanın objesi değildir. Elle tutulmaz, gözle görülmez. Laboratuarda deneyle tespit ve ispat imkânı yoktur. Ağırlığı, boyu, miktarı, hacmi, kütlesi vs. maddî değerlerden yoksundur. Ruh madde plânına, görülür şeyler ortamına, şehâdet edilenler plâtförmüne indirgeyerek görmek, işitmek, dokunmak, koklamak ve onunla konuşmak isteyenler veya madde ölçütüyle ispat arayanlar, ya da bunlardan yoksunluğu cihetiyle inkâra kalkışanlar, boşa kürek çekiyorlar.

Her şeyden önce, ruhun yokluğunu ispat etmek, varlığını ispat etmekten daha zordur; hattâ imkânsızdır. İnsan, bir çok varlık değerlerine gözünü yumarak “yoktur” diyebilir belki ama, bunun ispâtını yapamaz; yapmaya kalksa, kimseyi, hattâ eğer akl-ı selîm sahibiyse kendisini bile iknâ edemez. Zîrâ en ilkelinden, en medenîsine kadar bütün beşeriyet kendisini yalanlar. Başta İslâmiyet olmak üzere bütün dinler kendisini tekzip eder. Başta psikoloji olmak üzere bütün ruh bilimleri kendisine güler geçer. Dahası, ruhun varlığını pozitif ilimler de tanımak zorundalar. Söz gelişi biyoloji veya tıp ilimlerinin, ruhu devre dışı bırakarak ölümü îzah etmeleri mümkün mü?

Ruhun mevcudiyeti hakkında Kur’ân’da ve Kur’ân peygamberi Hazret-i Muhammed’in (asm) hadislerinde hiç şüphesiz deliller vardır. Kur’ân, rûhu şu âyetle bildirir: “Ey Muhammed! Sana ruhtan soruyorlar. De ki: ‘Rûh, Rabb’imin emrindedir. Bu hususta size pek az bir ilim verilmiştir.’”¹

Peygamber Efendimiz de (asm) bir hadislerinde insanın yaratılış evresini ve bu esnada ruhun verilmesini şöyle beyan eder: “Sizler yaratılış başlangıcında ana rahminde kırk günde toplanırsınız. Sonra ikinci kırk gün içinde katı bir kan pıhtısı olursunuz. Sonra bir diğer kırk gün içinde de mudga (bir tutam et parçası) olursunuz. Bundan sonra Allah bir melek gönderir ve ona dört kelimeyi yazmasını emreder. Meleğe, onun amelini, rızkını, ecelini, mutlu mu, mutsuz mu olacağını yaz, denilir. Sonra ona ruh üflenir.”²

Îman esaslarımız içinde yer alan “Meleklerle îman” akîdesi, esasen ruhun varlığına inanmamızı da kapsar. Nitekim Kur’ân Cebrâil’i bazı âyetlerde “rûh” olarak niteler³; meleklerle rûhu aynı kefedede tavsif eder: “Melâike ile rûh o gece içinde yer yüzüne

inerler.”4

Bu verdiğimiz âyetleri rûhun, melâikenin ve Haşrin “bekâsına” tahsis ettiği Yirmi Dokuzuncu Söz’de tefsir eden Üstad Bedüzzaman Saîd Nursî, konuyla ilgili olarak pozitif değerlere de bir hayli gönderme yapmaktadır. Melâike’nin ve rûhâniyâtın varlığını ispat ile başladığı Mukaddime’yi, melek ve rûh kavramının ne kadar mâkul ve lâzım olduğunu ispat ettiği Esas’lar takip etmekte; melekleri, cinleri ve ruhları kavram olarak aynı kategoride temellendirmektedir.

Meleklerin vücudu ve rûhânîlerin sübûtu ile ilgili bütün akıl ve nakil ehlinin ittifak ettiğini bildirdiği İkinci Esas’ta Bedüzzaman Hazretleri, en maddeperest felsefecilerin dahî, varlıkların her bir nev’inde var olduğuna hükmetmek zorunda kaldıkları “mücerret rûhânî mâhiyet”in, gerçekte “melâike”den ibâret olduğunu; yalnız yanlış olarak “on akıl” veya “kuvve-i sâriye”, yani “cereyan eden kuvvetler” tarzında isimlendirdiklerini vurgular.5

İkinci Maksad’daki Esas’larda ise Üstad Hazretleri, cesedin gelip geçici, rûhun ise bâkî olduğunu herkesin kendi hayatıyla anlayacağını, yani herkesin hayatı müddetince defalarca cesed elbisesini değiştirdiği halde, rûhunun bâkî kaldığını hissettiğini kaydeder. Bedüzzaman, ruhun esas olduğunu, cesedin ruh ile kâim olduğunu; ruhun cesetle kâim olmadığını, ruhun kendi kendine kâim ve hâkim olduğunu; cesedin dağılıp toplanmasının ruhun istiklâliyetine zarar vermediğini, ölüm esnasında ruhun ceset hânesini terk edip gideceğini, cesedinse cansız olarak yığılıp kalacağını belirtir.6

Binâenaleyh, bu kudsî kaynaklar incelenirse rûhânî âleme bir seyahat yapmak bile mümkün olabilmektedir.

Dipnotlar:

- 1- İsrâ Sûresi, 17/85
- 2- Buhârî, Bed’il-Halk, 1324
- 3- Nebe’ Sûresi, 78/38
- 4- Kadir Sûresi, 97/4
- 5- Sözler, s. 470
- 6- Sözler, s. 477